

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-776/22 P

Studio Legale Ughi e Nunziantе
proti
Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 4. septembra 2025

„Odvolanie – Žaloba o neplatnosť – Článok 19 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie – Zastupovanie nepriviligovaných účastníkov v konaní o žalobe na súdoch Európskej únie – Zastupovanie advokátskej kancelárie spoločníkom tejto kancelárie – Advokát, ktorý má postavenie tretej osoby vo vzťahu k žalobcovi – Domnienka nezávislosti – Vyvrátenie domnienky – Podmienky“

1. *Súdne konanie – Návrh na začatie konania – Formálne náležitosti – Podmienky súvisiace s osobou podpisujúcou návrh na začatie konania – Postavenie tretej osoby vo vzťahu k účastníkom konania – Požiadavka nezávislosti – Zastupovanie advokátskej kancelárie spoločníkom tejto kancelárie – Prípustnosť*
(Štatút Súdneho dvora, článok 19 tretí a štvrtý odsek; Rokovací poriadok Všeobecného súdu, článok 51 ods. 1)

(pozri body 49 – 52, 58 – 62, 64 – 69)

2. *Súdne konanie – Návrh na začatie konania – Formálne náležitosti – Podmienky súvisiace s osobou podpisujúcou návrh na začatie konania – Postavenie tretej osoby vo vzťahu k účastníkom konania – Zastupovanie právnickej osoby advokátom – Porušenie požiadavky nezávislosti – Dôvod týkajúci sa verejného poriadku – Povinnosť Všeobecného súdu upozorniť žalobcu na nezrovnalosť – Možná náprava ustanovením nového advokáta*
(Štatút Súdneho dvora, články 19 a 21; Rokovací poriadok Všeobecného súdu, článok 51 ods. 2 až 4 a článok 78 ods. 1 až 6)

(pozri body 70 – 80)

Zhrnutie

Súdny dvor zasadajúci vo veľkej komore, na ktorý bolo podané odvolanie, zrušil uznesenie Všeobecného súdu vo veci Studio Legale Ughi e Nunziante/EUIPO¹. Súdny dvor vo svojom rozsudku spresnil, v akom rozsahu môže advokátsku kanceláriu pred súdom Únie zastupovať advokát, ktorý je spoločníkom tejto advokátskej kancelárie. Okrem toho sa vyjadril k rozsahu požiadavky nezávislosti zástupcov nepriviligovaných účastníkov konania a k možnosti účastníka konania odstrániť nedostatky návrhu, ktorý nespĺňa túto požiadavku.

Dňa 26. septembra 2017 Studio Legale Ughi e Nunziante, profesijné združenie založené podľa talianskeho práva (ďalej len „advokátska kancelária“), podalo na Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) návrh na zrušenie slovnej ochrannnej známky Európskej únie UGHI E NUNZIANTE pre všetky služby, pre ktoré bola táto ochranná známka zapísaná.

Rozhodnutím z 23. februára 2021 zrušovacie oddelenie EUIPO vyhovel toľto návrhu pre všetky služby s výnimkou „právnych služieb“². Dňa 1. marca 2021 táto advokátska kancelária podala proti toľto rozhodnutiu na EUIPO odvolanie, ktoré bolo zamietnuté rozhodnutím piateho odvolacieho senátu EUIPO z 8. apríla 2022.

Advokátska kancelária preto podala žalobu na Všeobecný súd, ktorou sa domáhala zrušenia toľto rozhodnutia. Napadnutým uznesením Všeobecný súd zamietol túto žalobu ako zjavne neprípustnú. Konštatoval totiž, že advokátsku kanceláriu zastupovali traja advokáti, ktorí vykonávali svoju činnosť ako spoločníci, a že toto postavenie nie je zlučiteľné s požiadavkami nezávislosti vyžadovanými na zastupovanie tejto kancelárie pred súdmi Únie. Konkrétnejšie, podľa Všeobecného súdu títo advokáti nemali vo vzťahu k žalobkyni postavenie nezávislej tretej osoby. Okrem toho rozhodol, že toto nesplnenie povinnosti nemôže byť predmetom nápravy. Za týchto okolností advokátska kancelária podala proti toľto uzneseniu odvolanie na Súdny dvor.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor pripomenul, že zastupovanie nepriviligovaných účastníkov konania pred súdmi Únie musí spĺňať dve kumulatívne podmienky. Na jednej strane týchto účastníkov konania musí zastupovať advokát a na druhej strane účastníka konania môže pred súdmi Únie zastupovať alebo mu pomáhať len advokát, ktorý má oprávnenie vystupovať pred súdom členského štátu alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o EHP.³

Pokiaľ ide o podmienku týkajúcu sa oprávnenia advokáta vystupovať pred súdmi členského štátu, Súdny dvor už uviedol, že zmysel a rozsah tejto podmienky treba vykladať odkazom na dotknuté vnútroštátne právo.⁴ Vzhľadom na to, že v tejto veci advokáti splnomocnení advokátskou kanceláriou mali oprávnenie vystupovať pred talianskymi súdmi, Súdny dvor usúdil, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že žaloba v prvostupňovom konaní nebola podaná v súlade s touto podmienkou.

¹ Uznesenie z 10. októbra 2022, Studio Legale Ughi e Nunziante/EUIPO – Nunziante a Ughi (UGHI E NUNZIANTE) (T-389/22, EU:T:2022:662) (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

² Ide o služby patriace do triedy 45 v zmysle Niceskej dohody o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb na účely zápisu ochranných známk z 15. júna 1957 v revidovanom a doplnenom znení.

³ Podmienky uvedené v článku 19 treťom a štvrtom odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Štatút Súdneho dvora“).

⁴ Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. februára 2020, Uniwersytet Wrocławski a Poľsko/REA (C-515/17 P a C-561/17 P, EU:C:2020:73, bod 56), ako aj zo 14. júla 2022, Universität Bremen/REA (C-110/21 P, EU:C:2022:555, bod 40 a citovaná judikatúra).

Pokiaľ ide o podmienku, ktorá spočíva v povinnosti zastúpenia nepriviligovaných účastníkov konania advokátom, Súdny dvor pripomenul, že táto podmienka vyžaduje dodržanie dvoch požiadaviek. Na jednej strane zakazuje „vlastné zastupovanie“, čo znamená, že títo účastníci konania sa v žiadnom prípade nemôžu zastupovať sami, a to bez toho, aby bola stanovená odchýlka alebo výnimka v Štatúte Súdneho dvora alebo v jeho rokovacom poriadku. Na druhej strane ukladá zástupcom takýchto účastníkov konania povinnosť dodržiavať požiadavku nezávislosti, ktorá je definovaná tak negatívne, a to absenciou akéhokoľvek pracovnoprávneho vzťahu charakterizovaného existenciou vzťahu podriadenosti medzi účastníkom konania a jeho zástupcom, ako aj pozitívne, t. j. odkazom na etické pravidlá a profesijnú disciplínu. V tejto súvislosti v prípade každého advokáta – bez ohľadu na formu, v akej vykonáva svoje povolanie, povolenú uplatniteľnými zákonmi, pravidlami výkonu povolania a etickými pravidlami – sa predpokladá, že spĺňa požiadavku nezávislosti vyplývajúcu z tejto kumulatívnej podmienky, s výnimkou prípadu, keď existuje vzťah podriadenosti medzi dotknutým účastníkom konania a uvedeným advokátom, ktorý bol splnomocnený na jeho zastupovanie.

Táto požiadavka nezávislosti totiž nevyhnutne predpokladá absenciu akéhokoľvek pracovnoprávneho vzťahu, charakterizovaného existenciou vzťahu podriadenosti medzi účastníkom konania a zástupcom, ktorého splnomocnil. Domnienka nezávislosti sa preto neuplatní, ak existuje takýto pracovnoprávny vzťah. Tak je to najmä v prípade, keď advokáti, ktorí v súlade s uplatniteľným vnútroštátnym právom vykonávajú svoje povolanie ako zamestnanci kancelárie, ktorá ich zamestnáva, zastupujú túto kanceláriu pred súdmi Únie. To isté platí za predpokladu, že by podnikoví právnici (*in-house lawyers*), ktorí sú členmi advokátskej komory členského štátu a ktorým bolo podľa vnútroštátneho práva tohto členského štátu povolené zastupovať právnickú osobu, s ktorou majú pracovnoprávny vzťah, pred vnútroštátnymi súdmi, mali zastupovať tú istú osobu pred súdmi Únie. Okrem prípadov, keď existuje pracovnoprávny vzťah, sa domnienka nezávislosti uplatní a môže byť vyvrátená len vtedy, ak z konkrétnych skutočností vyplýva, že medzi dotknutým účastníkom konania a zástupcom, ktorého splnomocnil, existujú väzby, ktoré zjavne zasahujú do schopnosti tohto zástupcu zabezpečiť svoju úlohu tak, aby čo najlepšie slúžil záujmom svojho klienta, alebo ak uvedený zástupca nedodržiava uplatniteľné vnútroštátne pravidlá výkonu povolania a etické pravidlá.⁵

Podľa Súdneho dvora ak majú advokáti postavenie spoločníkov v advokátskej kancelárii, ktorú zastupujú pred súdmi Únie, táto okolnosť nemôže byť sama osebe považovaná za nezlučiteľnú s požiadavkou nezávislosti. Na jednej strane totiž takúto okolnosť nemožno stotožňovať s okolnosťou, keď existuje pracovnoprávny vzťah. Na druhej strane, ak neexistujú konkrétné dôkazy, ktoré by preukazovali existenciu väzieb medzi kanceláriou a spoločníkom určeným za jej zástupcu, ktoré by zjavne zasahovali do jeho schopnosti zabezpečiť svoju úlohu zastupovania tak, aby čo najlepšie slúžil záujmom dotknutého účastníka konania, alebo to, že uvedený spoločník nedodržiava uplatniteľné vnútroštátne pravidlá výkonu povolania a etické pravidlá, nemožno domnienku nezávislosti advokáta, ktorý je spoločníkom advokátskej kancelárie, považovať za vyvrátenú.

Súdny dvor preto usúdil, že v tejto veci Všeobecný súd nerešpektoval rozsah požiadavky nezávislosti a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia.

⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. februára 2020, Uniwersytet Wrocławski a Poľsko/REA (C-515/17 P a C-561/17 P, EU:C:2020:73, bod 64).

V druhom rade Súdny dvor pripomenul, že akákoľvek okolnosť týkajúca sa prípustnosti žaloby o neplatnosť podanej na Všeobecný súd, vrátane okolnosti týkajúcej sa zastupovania právnickej osoby advokátom na účely podania tejto žaloby, môže predstavovať dôvod týkajúci sa verejného poriadku, ktorý musí súd Únie uplatniť *ex officio*.⁶ Skutočnosť, že takáto žaloba nebola podaná v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 19 treťom odseku Štatútu Súdneho dvora, ako ho vykladá judikatúra Súdneho dvora, predstavuje takúto okolnosť. Povinnosť zohľadniť *ex officio* dôvod týkajúci sa verejného poriadku však nemá vplyv na dodržiavanie práva na obhajobu, a preto súd v zásade musí najprv vyzvať účastníkov konania, aby k tomuto dôvodu predložili svoje pripomienky.

V tejto veci Súdny dvor uviedol, že Všeobecný súd sa obmedzil na konštatovanie, že odvolateľka je advokátskou kanceláriou, ktorá splnomocnila na svoje zastupovanie troch advokátov, ktorí vykonávali svoju činnosť v rámci odvolateľky ako spoločníci, a vyvodil z toho nesprávny záver, podľa ktorého títo advokáti nemohli zastupovať túto kanceláriu za podmienok, ktoré sú zlučiteľné s článkom 19 Štatútu Súdneho dvora, pričom takúto nezlučiteľnosť nemožno podľa Všeobecného súdu napraviť po uplynutí lehoty na podanie žaloby.

Podľa Súdneho dvora mal však Všeobecný súd s prípadným využitím opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 64 svojho rokovacieho poriadku najprv overiť, či existoval pracovnoprávny vzťah medzi týmito tromi advokátmi a advokátskou kanceláriou. V prípade neexistencie takéhoto pracovnoprávneho vzťahu by len konkrétne skutočnosti, ktoré buď preukazujú, že väzby medzi advokátskou kanceláriou a advokátmi, ktorí sú jej spoločníkmi a ktorí ju zastupovali, mohli zjavne zasiahnuť do ich schopnosti zabezpečiť svoju úlohu, alebo že uvedení advokáti nedodržiavali uplatniteľné vnútroštátne pravidlá výkonu povolania alebo etické pravidlá, umožnili dospieť k záveru o neexistencii nezávislosti v zmysle článku 19 tretieho odseku Štatútu Súdneho dvora.

Následne Súdny dvor usúdil, že Všeobecný súd mal pred rozhodnutím v tejto veci vyzvať odvolateľku, aby predložila svoje pripomienky s cieľom zaručiť účinnosť jej práva na obhajobu. Napokon, ak Všeobecný súd dospel k záveru, že požiadavka nezávislosti nebola splnená, mal pred konštatovaním neprípustnosti žaloby vyzvať odvolateľku, aby určila nového advokáta. Vzhľadom na závažnosť dôsledkov, ktoré vyplývajú z porušenia článku 19 Štatútu Súdneho dvora, pokiaľ ide o žalobcu, teda nenávratné vyhlásenie neprípustnosti jeho žaloby, musí mať žalobca totiž možnosť určiť nového advokáta po tom, ako sa mohol dozvedieť o skutočnostiach, ktoré podľa Všeobecného súdu odôvodňujú rozhodnutie o neprípustnosti, a vyjadriť sa k týmto skutočnostiam.

Okrem toho Súdny dvor uviedol, že z Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu⁷ vyplýva, že účastník konania nesmie byť sankcionovaný neprípustnosťou svojej žaloby z dôvodu, že jeho žaloba nespĺňa požadované podmienky, bez toho, aby bol predtým vyzvaný na odstránenie nedostatkov.⁸ Z tohto rokovacieho poriadku⁹ tiež vyplýva, že to isté platí pre správanie advokáta, ktoré bolo posúdené ako nezlučiteľné s dôstojnosťou Všeobecného súdu, alebo s požiadavkou riadneho výkonu spravodlivosti v priebehu konania. V takýchto prípadoch totiž príslušné ustanovenia uvedeného rokovacieho poriadku zaručujú kontinuitu konania tým, že v závislosti od konkrétneho prípadu stanovujú, že dotknutý účastník konania môže predložiť požadované

⁶ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. februára 2024, Pilatus Bank/ECB (C-256/22 P, EU:C:2024:125, body 34 a 36, ako aj citovaná judikatúra).

⁷ Článok 78 ods. 6 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu v spojení s článkom 51 ods. 2 až 4 tohto rokovacieho poriadku.

⁸ Podmienky sú uvedené v článku 78 ods. 1 až 5 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

⁹ Článok 55 ods. 1 a 3 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

písomnosti alebo určiť nového zástupcu v primeranej lehote stanovenej kanceláriou Všeobecného súdu. Navyše Súdny dvor spresnil, že článok 21 Štatútu Súdneho dvora nestanovuje taxatívnym spôsobom prípady odstránenia nedostatkov žaloby, pričom poznamenal, že už mal príležitosť konštatovať, že bez toho, aby tomu tento článok bránil, bolo potrebné vyzvať žalobcu, aby v prípade podania žaloby podpísanej samotným žalobcom vykonal odstránenie nedostatkov žaloby.¹⁰

Navyše zo súčasnej praxe členských štátov vyplýva, že za predpokladu, keď vnútroštátne právo stanovuje, že platnosť procesných úkonov účastníka konania je spochybnená nedodržaním pravidiel týkajúcich sa požiadavky nezávislosti zástupcu tohto účastníka konania, toto nedodržanie možno prinajmenšom odstrániť v priebehu konania.

V dôsledku toho Súdny dvor zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil Všeobecnému súdu na ďalšie konanie.

¹⁰ Pozri v tomto zmysle uznesenie z 5. decembra 1996, Lopes/Súdny dvor (C-174/96 P, EU:C:1996:473, bod 3).